

GALVIJŲ VIRUSINĖS DIARĖJOS PAPLITIMAS LIETUVOJE IR KONTROLĖS PRIEMONIŲ EFEKTYVUMAS NUSTATANT PERSISTENTIŠKAI INFEKUOTUS GALVIJUS

Rolanas Kliučinskas¹, Kazimieras Lukauskas², Jonas Milius³, Mykolas Mauricas⁴

¹*Imunotecnologijos skyrius, Imunologijos institutas, Molėtų pl. 29, LT–2021, Vilnius; tel. (8–6) 87 94 644;*

El. paštas: rkliucinskas@vet.lt

²*Užkrečiamų ligų katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g.18, LT – 3022 Kaunas;*

tel. (8–6) 98 48 910; el. paštas: klukauskas@vet.lt

³*Nacionalinės veterinarijos laboratorijos direktorius, Nacionalinė veterinarijos laboratorija, Kairiūkščio g. 10, LT–2021, Vilnius; tel. (8–6) 87 50 100; el. paštas: jmilius@nvl.lt*

⁴*Imunologijos instituto direktoriaus pavaduotojas, Imunologijos institutas, Molėtų pl. 29, LT–2021, Vilnius; Tel. (8–6) 98 89 322; el. paštas: mauricas@imi.lt*

Santrauka. Straipsnio tikslas – įvertinti galvijų virusinės diarėjos (GVD) viruso paplitimą, kontrolės priemones Lietuvos Respublikoje (LR) 2001–2003 metais ir apibendrinti naujausius metodus, siekiant visiškai likviduoti ligą. Visi laboratorinių tyrimų duomenys gauti iš akredituotos Nacionalinės veterinarijos laboratorijos (NVL). Galvijų GVD serologiniai tyrimai antikūnų ir antigenų atžvilgiu buvo atliekami imunofermentinės analizės (IFA) metodu iš kraujo serumo. Per trejus metus buvo ištirti 6 843 kraujo serumo mėginiai, 2 571 nustatyti GVD antikūnai (37,5%). Teigiami GVD antikūnų (Ak) tyrimų rezultatai kasmet svyravo nuo 23,5% iki 47,6%. Tiriama gyvuliai buvo suskirstyti į grupes pagal amžių ir lytį: prieauglį, bulius, telyčias bei karves. Atlikus trejų metų tyrimų rezultatų apibendrinimą nustatyta, kad daugiausia GVD teigiamų – 54,6% – priklauso karvių grupei, tuo tarpu prieauglis sudaro tik 26,1% visų ištirtų gyvulių. Tyrimai buvo atliekami visose LR apskrityse. Atsižvelgiant į tyrimų rezultatus, nustatyta kiekvienos apskrities epizootologinė situacija. Daugiausia tyrimų atlikta išvystytose galvijininkystės apskrityse. Jose ir nustatyta daugiausia galvijų, teigiamai reagavusių į GVD Ak: Klaipėdos apskrityje – 55,9%, Marijampolės – 53,6%, Šiaulių – 47,1%, Telšių – 39,7%, Panevėžio – 31,3%, Kauno – 22,7%. Mažiausiai į GVD Ak galvijų reagavo Alytaus apskrityje – 4,2%.

2001 metais NVL pradėjo kraujo serume tirti GVD antigenus (Ag). Jų nustatymas padėjo identifikuoti persistentiškai užsikrėtusius galvijus – pagrindinį viruso platinimo šaltinį. Iš viso ištirtas 4191 kraujo serumo mėginys GVD Ag atžvilgiu, 24 iš jų rasti teigiami. Tačiau tik šešiais atvejais nustatyta, kad galvijai tikrai buvo persistentiškai infekuoti.

Raktažodžiai: galvijų virusinė diarėja (GVD), virusas, *Pestivirus*, *Flaviviridae*, imunofermentinė analizė (IFA), antikūnai (Ak), antigenai (Ag), persistentiškai infekuotas (PI).